

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ κ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΑΦΝΗ

Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΑ

[Ήφιερωμένο στο φίλο κ. Έμμ. Σωφρόνη, Δήμαρχο του Ναυπλίου].

(Συνέχεια και τέλος)

Οί βενετσάνοι κατέβηκαν με λαχτάρα τὸ γλιστερὸ σκαλοπάτι, καὶ σὲ λίγο ἀνέβηκαν κρα-

τῶντας ἓνα μπαούλο, στρωμένο ἀπὸ παντοῦ μ' ἓνα μπροντζένιο ντύμα, μαυροκόκκινο ἀπὸ τὴ σκουριά.

Ὁ Ἅγιος εἶχε ἀκουμπήσει χῆμου τὴ λουσοῖνα, κρατοῦσε ὄμοια ἀκόμη τὴν ἀξίνα, καὶ μὲ μάτια νευτωμένα, αἰσιπλῆς καὶ συλλογισμένους, παρακολουθοῦσε τὴς κινήσεις τῶν δύο ἀδερφιδῶν... Ὁ Ἄντρεῆς Λορεδάνος ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του τὸ κλειδί, γονάτισε καὶ καταγιότανε ν' ἀνοίξῃ τὴν κασέλα. Σκωφτὸς ἀπὸ πᾶν ὅτι ὁ Γουίδος ἔκοιταξε πᾶς νὰ τὸν βοηθήσῃ. Μὰ ἡ κλειδαριά, σκουριασμένη ἀπὸ τὴν πολυκαιρὴν ἰγροσία, δὲν ἀνοίγε, καὶ ὁ Ἄντρεῆς ἔβλεπε ὅλα τὰ δυνατὰ του καὶ ξεφύσαινε...

Τέλος, τὸ ἐλατήριο ἐβριε, καὶ ὁ Γουίδος, τραβώντας τὸ καπῆκα τῆς κασέλας ἀπάνω, τὴν ἀνοίξε. Στὸ ἀντιλόγισμα τῆς ψηλῆς, τετραπυρρῆς λουσοῖνας, ἐλαμοκόλλησε ὁ θησαυρὸς τῶν Λορεδάνων, πάππου προπάππου! Σκωφτὸς τὰ βενετικά φλωριά, οἱ ντυσίτες, τὰ κολονάτα, σωρὸς τὰ διαμαντικά τῆς γενιάς, σὲ βροχιόλια, σὲ κορδῶνες, σὲ σκουλαρίκια, σὲ νευταγιὰ μὲ μακρουὲς χρυσοὺς ἀλυσσίδες, ρουμπίνια, μπριλλιάνια, μαργαριταφόρους, περουνίδες, ἐνα πλήθος στολιδία ἀντρώδων καὶ γυναικῶν, τεχνουργημένα στὸ σμάλτο, στὸ ἀσημί καὶ στὸ μάλμα, ποὺ γυαλοκοποῦσαν σ' ὅλα τὸ φῶτος τὰ παιγνίδια καὶ θάμπωναν τὰ μάτια! Καὶ καθὼς τὰ δύο ἀδέρφια χόσανε τὰ χέρια τους μῆσα καὶ ἀνακάτευαν τὴν κληρονομιά, τὸ θρόσιμα ποὺ ἔκαναν τὰ πολίτιμα πετραδιά καὶ τὰ νομιόματα ἀντηχοῦσε στ' αὐτὰ τὸν Ἅγῆ Παῦλ σὰ μουσική ποὺ τᾶραξε τὴν ψυχὴ του... Μὲ μιά ἀπότομη κίνηση, σὰν ἀστραπή, σήκωσε τότε ψηλά τὴν ἀξίνα καὶ χτύπησε τὸν Ἄντρεῆα κατακέφαλα. Ὁ νέος σοφιστάτης κάτου μουγγίζοντας καὶ ὁ Γουίδος, ἀντὶ νὰ χυμῆξῃ στὸ δολοφόνιο, σάσιτος κ' ἔπεσε ἀπάνω στὸν ἀδερφὸ του, βγαίνοντας σπαραχτικὲς κραυγές: «Ἄντρεῆ! Ἄντρεῆ!... ἀδερφὸ μου!...»

Μὰ ὁ Ἅγιος, τυφλωμένος ἀπὸ τὸ αἷμα, ἀπὸ τὸ μῆθος τοῦ ἐγκλήματος, ἀπὸ τὸ Σατανὰ τῆς πλεονεξίας, χτύπησε καὶ δευτέρη φορὰ καὶ τρίτη καὶ τέταρτη, χτυποῦσε ἀλύττητα ἐπάνω στὸ σμάλμα μὲ τῶν δύο ἀμοιρῶν ἀδερφῶν, χτυποῦσε ἀκόμη καὶ ὅταν ἔπαυε καθεὶ βογγητῆ, κάθε σπαραξίωμα, ὅταν ἔφυγε κάθε ζωή, καὶ τὰ δύο κορμιά δὲν παρουσίασαν παρά ἓναν κόκκινο σωρὸ ἀπὸ σάρκα καὶ κόκκαλα λιανοσμένα!... Ἔπειτα, στάθηκε, ἀκουμπήσε μὲ τὸ ἓνα χερὶ στὴν ἀξίνα, σκούπισε μὲ τὸ ἄλλο τὸ ἰδρωμένο του μέτωπο, καὶ κοιτάξε πάλι τὸν κόκκινο σωρὸ... Γρήγορα-γρήγορα πῆρε ἓνα φτυάρι κ' ἔβριε μῆσα στὴ σκοτεινὴν κατακόμπα τὰ πτώματα τῶν δύο βενετσάνων, κύλισε ἀπάνω τὴν πλάκα, τὴν ἐπέκασε μὲ χῶμα, πάτισε ἀπάνω πολλές φορὲς, καὶ σὰν τελεωσμένος, θέληρος νὰ σταθῇ καὶ νὰ μετρήσῃ τὰ χρήματα, τὰ διαμαντικά... Πῆρε μιά χούφτα, τὰ κοίταξε κοντὰ στὸ φῶς, μὰ στὴ στιγμή τᾶραξε πάλι μῆσα, καὶ πᾶνοντας τὸ καπῆκα τῆς κασέλας, τῶραξε νὰ πῆσῃ. Ὁ κρότος ἀντήχησε κοφύφος στὴ νυχτερινὴ αἰσιπή. Ὁ Ἅγῆ Παῦλ, σὰν ἀλαφρασμένος, ἄραξε τότε τὴ λουσοῖνα κ' ἔφυγε γογγίζον-γογγίζον...

Καὶ ὁ ἐπίλογος τῆς φοβερῆς αὐτῆς ἱστορίας ἦρθε μὲ τὸν καιρὸ τὸ ἴδιο τραγικὸς:

Ὁ Ἅγῆ Παῦλ, ποὺ ἦταν κίολας ἀρκετὰ πλούσιος, ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἀπόχτηση τοῦ θησαυροῦ, γίνηκε ὁ πλουσιώτερος τοῦ Μοριῶ, ἀπόχτης δύναμη καὶ δόξα, τὸν ἔβλεπαν ἀκόμη καὶ στὸ Διβάνι, ὅπου τελεῖται πεσοκεία οἱ Σουλιᾶνοι καὶ στοὺς πασάδες.

Ἡ δυστυχισμένη ἡ μάνα τῶν δύο βενετσάνων, βλέποντας πῶς ἄργον νὰ ξαναγυρίσουν τὰ παιδιὰ τῆς, ἔγραψε στὸν Πρόξενο τῆς Ὀλλανδίας, καὶ κείνος ῥάστησε δευλὰ τὸν Ἅγῆ τὴν γινηκᾶν οἱ δύο νέοι. Ὁ Ἅγιος σήκωσε μὲ ἀδιαφορία τοὺς ὄμους:

«Ἔβρω γὰρ τὴν γινηκᾶν!... Ἦρθανε σπῆτι μου, ψάξανε, δὲ βρήκανε τίποτα καὶ φύγανε.

Ὁ Ρουῖτᾶς, εἶπε γιὰτὶ φοβήθηκε τὴ δύναμη καὶ τὴν ὑπόληψη τοῦ Παῦλ, εἶπε γιὰτὶ ἐπίστεψε στὰ λόγια του, δὲν εἶπε τίποτα, κ' εἶσι ἡ φοβερὴ τραγωδία σκεπαστήκη, δὲν τὴν ἔμαθε τότε κανεὶς.

Πέρασε ἀκόμη κάμποσος καιρὸς. Ὁ Ἅγῆ Παῦλ, ἀελβενιώτης εἶχε πλοῦτι καὶ δόξα, μὰ ἡυζία δὲν εἶχε. Μῆσα του, φοβερὸς δαίμονας, ἡ τύχη τῆς συνειδήσεως, ξύπνησε καὶ τοῦ τραβῆλε τὴν ψυχὴ. Τὰ φαντάσματα τῶν δύο ἀδικησασάντων τὸν παρακολουθοῦσαν παντοῦ μὲ

φοβέρες, «ὀλοζώντανε καὶ ὀρθά». Τὴ νύχτα πρὸ πάντων ὁ μαρτύριό του γιόταν ἀβάσταγο. Ἐνόμιζε πῶς ἀκούει τὰ βογγητὰ τους νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὴ σκοτεινὴν κατακόμπα, μακροθύρα μῆσα στὴ νυχτερινὴ σιγαλιά, σπαραχτικὰ... Τότε πεταγόταν ἀπὸ τὸ κρεββάτι του τρομαγμένος, μούσκια μὲ στὸν ἰδρωτᾶ, κρατώντας τὴν καρδιά του νὰ μὴ σπάσῃ... Ὁ Ἅγῆ Παῦλς γίνηκε ὁ πιο δυστυχισμένος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, ἀδυνάτιος, ἔπεσε νὰ πεθάνῃ.

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸ, ἔφτασε στ' Ἀνάπλι, περαστικός, ἓνας Σεῖχης, ποὺ ἔρχότανε ἴσια ἀπὸ τὴ Μέκκα γιὰ νὰ πούλησῃ φυλαχτὰ στοὺς Ὀθωμανοὺς τοῦ Μοριᾶ. Ὁ Ἅγιος τὸν ἐκάλεσε καὶ κρυφὰ τοῦ ἐξομολογήθηκε τὸ διπλο του κακούγρημα καὶ τὰ βίαια αὐτοῦ. «— Σοφὸ μου Σεῖχ, τὸ εἶπε, τί νὰ κάνω γιὰ νὰ σωθῶ;» Κι' ὁ σοφὸς Σεῖχης τοῦ ἔδειξε μιά συμβουλή: Νὰ ἐξοδέσῃ ὅλο τὸ θησαυρὸ χτυπώντας ἓνα μεγάλο Τεκὲ καὶ νὰ πηγαίη ἐκεῖ νὰ προσεύξεται ἔφτα φορὲς τὴν ἡμέρα, γιὰ νὰ σῶσῃ τὴν ψυχὴ του. Κι' ὁ Ἅγιος ἔβγαλε προθύμα τὴ συμβουλή τοῦ Σεῖχ ὡς πρᾶξῃ. Ἀγόρασε ἓνα μεγάλο οἰκόπεδο, ποὺ ἦταν ἀνάμεσα στὸ σπίτι του καὶ στὸ βενετσάνικο Στρατῶνα, κ' ἄρχισε νὰ χτίζῃ ἓνα μεγαλόπρεπο Τεκὲ. Κουβαλοῦσε ἀγκωνάκια καὶ μάρμαρα ἀπὸ παντοῦ, ἀκόμη κ' ἀπὸ τὸ ἄχατο βυζαντινὸ μοναστήρι τοῦ Καρακαλά, ποὺ τόχαν γκρεμίσει λίγο προητέα οἱ Τούρκοι. Ἀκόμη κ' ἀπὸ τῆς Μυκῆνης, ἀπὸ τὸ θησαυροφυλάκιό του Ἄντρεῖος, ἔφερε ἓνα τεράστιο, μονοκόμματο μάρμαρο τῆς πύλης καὶ τῆραβε ἰσέρτυρο στὸ τζαμί του.

Ὅμως κ' οἱ ἄχατοι θεοὶ τῶν Ἑλλήνων ἄρχισαν τῶρα νὰ θέλουν ἐκδίκηση. Καὶ νὰ! τὴν ὥρα ποὺ οἱ μαστοροὶ ἀνέβρανε τὸ ἀτραπιδικό μάρμαρο, καὶ ὁ Ἅγιος, ὀρθὸς στὸ ἀντικρινὸ μπαλκόνι τοῦ σπιτιοῦ του, παρακολουθοῦσε τὴν ἐργασία, γίνεταί ἄξαφνα ἓνας σεισμός, τὸ Ἀνάπλι τραντζεῖται, τὸ μπαλκόνι πέφτει, κ' ὁ Ἅγιος σοφιστάτης στὸ καλντζιόμῳ νεκρός!...

Μὰ τὸ τοῦρκιο ἴμενος τὸ τελεῖσσε ἡ χίρα τοῦ Ἅγῆ Παῦλ, ἡ Φατιμὴ Χανούμ, τὸ ἔφορσε μὲ τὰ πῆ ἀκριβὰ χαλιὰ καὶ τοὺς σεζαντινέδες τοῦ σπιτιοῦ τῆς, καὶ μαυροφορεμένη, ἔφτα φορὲς τὴν ἡμέρα, πῆγαινε καὶ προσεύχεται γιὰ τὴν ἀμαρτωλὴ ψυχὴ τοῦ ἀντρός τῆς. Κ' ἔχτισε ἀκόμη κ' ἄλλο ἓνα τζαμί, πῶ ἀπάνω, στὴ ρίζα τῆς Ἀκροναυπλίας...

Ἐξόσπως ἔσφαγε ἡ Ἐκανάσταση τοῦ 21, ἐλευθερώθηκε ἡ Ἑλλάδα, διόχτηκαν οἱ Τούρκοι ἀπὸ τ' Ἀνάπλι, ποὺ ἦταν πειὰ ἡ προτεῖουσα τοῦ μικροῦ Κράτους. Τὸ τζαμί τοῦ Ἅγῆ ἔγινε ἡ πρώτη Βουλή τῶν Ἑλλήνων, τὸ Βουλευτικὸν. Σ' αὐτὸ συνεδρίαζαν οἱ μαυροκοκαῖνέμοι ἀγωνιστές, σ' αὐτὸ, πῶ ὕστερα, ἡ Βασιλευστικὴ Ἀντιβασίλεια καταδικάσε τὸν Κολοκοτρώνη σὲ θάνατο, παίρνοντας τὴν ἀπόφαση μὲ τὴ λῆξη... Καὶ πῶ ὕστερα, τὸ ἄλλο τζαμί, ποὺ τόχτισε ἡ Φατιμὴ Χανούμ, τὸ χόρισε ὁ Ὄθωνας στοὺς καθολικοὺς τ' Ἀναπλιοῦ καὶ ὁ ἔκαναν ἐκκλησιαστὸς.

Στὸ τελευταῖο τοῦτο ἔνα κροιβασμόςος παπάς, ὁ δὸν Γεώργιος Σαργολόγος, ποὺ εἶχε γνωρίσει καὶ τὸν Ὄθωνα, προσεύχεται καθεὶ μέρα γιὰ τὴν ψυχὴ τοῦ πρώτου μας βασιλεῖα καὶ γιὰ τὴς ψυχῆς ὄλων τῶν ἀδικοπεθεμένων χριστιανῶν τοῦ Ἀναπλιοῦ κ' ὅλου τοῦ κόσμου.

Μάρτης, 1929

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΕΜΠΕΛΙΔΩΝ

ΤΙ ΔΟΥΛΕΙΑ ΕΚΑΝΕ Ο ΟΛΙΒΙΟΣ

Μεσημέρι. Στὴν προκυμαία τῆς Μασσαλίας.

Ὁ Ὀλιβίος εἶνε ἐπαλμισμένος κάτου ἀπὸ μιά στίβα ξύλα.

Περνάει κατὰ τυχὴ ὁ φίλος του ὁ Μάριος καὶ τὸν βλέπει.

— Τί ἔχεις, παιδί μου Ὀλιβίε τὸν ρωτᾶει τρομαγμένος. Σὲ βλέπω πολὺ κουρασμένο, ἐξαντλημένο...

— Ἄστα, Μάριε, ἄστα! τοῦ ἀποκρίνεται μὲ θρηγνῶδες ὕφος ὁ Ὀλιβίος. Μὲ τῶσικος αὐτὴ ἡ ἀναθεματισμένη δουλειὰ καὶ τὸν κάνει τᾶρα!...

— Καὶ τί δουλειὰ κάνεις;

— Εἶμαι ἀχθωφόρος στὴν προκυμαία, φίλε μου. Ἄ! δὲν ὑπάρχει πῶς κομιστικὴ ἐργασία! Εἶσαι ὑπαχρεωμένος νὰ πᾶνεις δουλειὰ ἀπὸ τὴς τρεῖς τὸ πρωὶ ὡς τὸ μεσημέρι, κομβάλια ἓνα σωρὸ ἀποσκευῆς στὰ διάφορα καράβια. Σὲ ψήνει ὁ ἥλιος, σὲ ἔδραει ἡ βροχὴ μὰ κανεὶς δὲν ἔσ λογωράσαι!... Ὑστερα ἐκκυρᾶσαι καμνιά ὡρα καὶ κατόπι ξαναπαίσεις τὴ δουλειὰ ὡς τὸ βράδυ... Ὅταν πᾶς σπῆτι σου νὰ πλαγιάσῃ, δὲν νοιώθεις τὰ πόδια σου ἀπὸ τὴν κόπωση καὶ ἀσθῆνειας δινατὴ φαγοῦρα στὴ ράχη ἀπὸ τὰ βάρη ποὺ σηκώνεις ὅλη τὴν ἡμέρα!... Ἄ! βαρέθηκα πειὰ αὐτὴ τὴ δουλειὰ!... Ἢ μὰ πεθάνῃ!...

— Φτωχὸ μου Ὀλιβίε! σὲ λυπάμαι!

— Τί νὰ κάνεις, Μάριε μου! Ἄν δὲν δουλέψης, δὲ θά φᾶς!

— Καὶ δὲ μοὺ λές, ἀλλήλω, εἰνεκαὶρός τώρα ποὺ κάνεις αὐτὴ τὴ δουλειὰ;

— Λέω νὰ τὴν ἀρξῶ... ἀπὸ αὐριο!

τὸ ἀπάντᾳ σοβαρώτατα ὁ Ὀλιβίος. Μὰ δὲν ἔξρω ἂν πρέπει νὰ τὸ ἀποφασίσω!...

